28

Q. D. O. M. B. V.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE

MICTV CRVENTO

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE WESTPHALIAE RELIQVA

PRAESIDE

IOANNE ADOLPHO WEDELIO

PHILOS. ET MED. D. PRAXEOS ET CHIMIAE P. P. ORD. SERENISSIMORVM SAXON. DVCVM CONSILIARIO ISENACENSIS AVLICO ET ARCHIATRO ET ACAD. NAT. CVRIOSOR. COLLEGA

PRO LICENTIA

SVMMOS IN ARTE MEDICA HONORES ET PRIVILEGIA

MORE MAIORVM RITE CONSEQVENDI

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI EXPOSITA

A

IOANNE WOLFFGANGO WEDELIO

IENENSI

HORIS LOCISQVE CONSVETIS

D. XX. IVLII A. O. R. M DCC XXXV.

IENAE LITTERIS IO. FRID. RITTERI.

I. N. I.

§. I.

MICTVS cruentus eſt ſanguinis cum vrina excretio, a vaſorum ſanguiferorum, in cauitatibus vrinariis hærentium, apertione præternaturali dependens.

§. II.

Cum ſanguis per vias vrinarias ſecundum naturam exire haud debeat, ad ſymptomata excretorum adfectus noſter pertinet. Exire autem per has vias ſanguis non poſſet, niſi in easdem vitioſe penetret; ſemel autem illuc delatus cum vrina, ibidem ſecreta & promota, exitum adquirit.

§. III.

Penetrare ſanguis ad cauitates vrinarias haud valet, niſi ex ſuis vaſis, cauitates vrinarias contingentibus, huc exeat; cum alius eius acceſſus haud detur. Ergo ſubiectum principale mictus cruenti ſunt vaſa iam dicta ſanguifera; adæquatum autem viæ vrinariæ. Sunt autem hæc vaſa ſanguifera vel ſubſtantiæ renum, vel membranæ peluis, vel vreterum, vel veſicæ vrinariæ, vel vrethræ. κατ' ἐξοχὴν autem dictus mictus cruentus potiſſimum vaſis, ſubſtantiam renum conſtituentibus, debetur. Horum autem ſubſtantiæ renum

 vaſo-

vaſorum oſcula tantum, vrinæ ſecretioni deſtinata, in tubulos vrinarios *Bellini* hiant; parietes autem eorum reliqui nullam cauitatum vrinariarum contingunt. Reliquorum vero iam dictorum vaſorum ſanguiferorum tam oſcula, quam parietes, ad cauitates vrinarias penetrant. Licet igitur, iuxta quosdam auctores, ab aliis partibus, v. g. hepate, ad renes ſanguis exiturus mitteretur, minime tamen exitum hic habere poſſet, niſi dicta modo vaſa eundem hic dimitterent.

§. IV.

Dimittere vaſa laudata in cauitates vrinarias haud poſſunt ſanguinem, quamdiu eorundem conformatio bene ſe habet. Hæc enim ita eſt conſtituta, vt ſanguis in iisdem circulari quidem, minime autem extra eadem penetrare, queat. Quodſi autem penetret, apertio eorundem præternaturalis in has cauitates vt adſit, neceſſe eſt, adeoque apertio hæc præternaturalis, quæ morbus conformationis eſt, mictus cruenti immediata eſt cauſſa.

§. V.

Apertio hæc vaſorum, renum ſubſtantiam conſtituentium, non niſi in eorundem oſculis fieri poteſt, cum hæc ſola tubulis vrinariis *Bellini* connexa ſint. Reliqua vero vaſa ſanguifera recenſita, ratione tam oſculorum, quam parietum, cauitates vrinarias ſpectantium, apertionem vitioſam ſuſcipere valent.

§. VI.

Oſcula vaſorum, ſubſtantiam renum conſtituentium, præter naturam aperiuntur, ſi fibræ, oſcula formantes, vel diſtendantur magis, quam par eſt, vel penitus diuidantur. Eorundem enim ſpatium maius reddi aliter haud poteſt. Diſtenſio hæc ſi exigua ſit, ita vt ſanguis tenuior pedetentim tranſire, vel transſudare

ſudare tantum, queat, διαπήδησις etiam hoc loco fit; ſin autem in tantum eueniat, vt globuli ſanguinis libere penetrare poſſint, ἀναςόμωσις adeſt; penitus diuiſæ ſi ſint fibræ, διαίρεσις præſto eſt. Facilius autem horum vaſorum oſcula in tantum ampliari poſſunt, vt ſanguinem transmittant, quam reliquorum vaſorum ſanguiferorum recenſitorum oſcula, quia per illa vrina, per hæc autem lympha ſubtiliſſima tantum, tranſit. Vrina autem craſſior lympha eſt, ergo illa oſcula ampliora ſunt quam hæc, & citius dilatationem, ſanguini transmittendo aptam, ſuſcipere queunt.

§. VII.

Diſtenduntur fibræ oſculorum ab ipſo ſanguine, ſi eiusdem preſſio in oſcula maior ſit, quam reſiſtentia fibrarum, tunc enim cedere coguntur, ampliantur oſcula, & ſanguis penetrat. Preſſio ſanguinis maior reſiſtentia fibrarum oſculorum fit vitio vel ipſius ſanguinis, vel fibrarum. Ipſe ſanguis in culpa eſt, ſi eiusdem vis premens maior ſit, quam naturalis fibrarum oſculorum reſiſtentia; fibrarum autem vitium eſt, ſi earum vis reſiſtendi minor eſt, quam naturalis ſanguinis preſſio. Sanguinis vis premens maior euadit, ſi & repletionem vaſorum maiorem inferat & impulſu maiore gaudeat. Maiorem vaſorum repletionem ſi fecerit ſanguis, & per cordis impulſum, ordinarium quoque, noua acceſſio ſanguinis fiat, preſſio maior in parietes & oſcula contingit, cum cedere, ob ſpatium deficiens, & exire tam prompte, haud poſſit ſanguis contentus. Præter repletionem præſentem ſi ſanguis ſimul tenuior ſit, eo citius in oſcula irruit, & gradum preſſionis auctum ibidem exſerit, craſſiori enim paulo reſiſtere oſcula magis queunt. Impulſus ſanguinis maior, cum vim maiorem ſanguini conciliet, data

ſimul repletione maiore, preſſionem in parietes & oſcula intendit. Semper itaque repletio vaſorum maior vna requiritur, vt preſſio talis eueniat.

§. VIII.

Repletio vaſorum ſanguiferorum renalium maior oritur, ſi & maior ſanguinis quantitas ad ea accedat, & rarefactio eiusdem, ibi contenti, fiat maior, & exitus ſanguinis ex illis ſit impeditior redditus. Maior ſanguinis quantitas eodem temporis ſpatio accedens, quo ordinaria quantitas acceſſit, repletionem maiorem facit, quia per vaſa capillaria exitum tam cito habere nequit, ergo accumulatur. Rarefactio maior ſi fiat in ſanguine contento, amplius adfectat ſpatium, vt omnis liquor rarefactus, adeoque magis replet. Exitus impeditior per vaſa capillaria ſanguini ſi concilietur, adfluxu vegeto permanente, maior quantitas vt intret in vaſa, neceſſe eſt, ergo magis replentur, licet ordinaria tantum quantitate in renes ſanguis feratur.

§. IX.

Quantitas ſanguinis maior ad vaſa renalia accedit, tum ſi in toto magis abundet, cum ſi alibi eiusdem circulus enormius ſit impeditus. In toto ſi abundet ſanguis, omnia vaſa magis ſunt repleta, ergo & renalia, vnde, tali ſtatu præſente, reliquis cauſſis accedentibus, tanta euadere in his vaſis facile poteſt, vt preſſio maior reſiſtentia oſculorum eueniat. Circulus ſanguinis alibi enormius impeditus ſi ſit, vt partes corporis magis notabiles quantitatem eiusdem ordinariam non admittant, tunc hæc quantitas per reliquas trunci ramificationes, vna cum illa quantitate, quam alias recipiebant pergere cogitur, ergo ad vaſa renalia etiam ſic maior eius copia adfertur.

§. X.

§. X.

Abundat ſanguis in toto, ſi vel copioſius generatur, quam abſumitur, vel eius excretio ordinaria impedita eſt. Vnde tam cauſæ plethoræ ordinariæ huc pertinent, quam, ſi corpus membro quodam, brachio vel pede, mutilatum ſit. Ante mutilationem enim tanta quantitas ſanguinis parabatur, quæ vniuerſo corpori ſufficiebat, poſt eandem autem in principio ſimilis conficitur copia, quæ, quoniam membrum notabile deficit, reliquo corpori nimia & oneroſa eſt. Excretio ſanguinis ordinaria non fit, niſi plethora præſente, vnde per hanc in æquilibrium redigitur. Quodſi autem excretio ordinaria haud fiat, plethora permanet & augetur. Vnde ſuppreſſio hæmorrhagiæ narium, menſium, lochiorum, hæmorrhoidum occaſionem huic malo aliquando dedit. Ita etiam in plethoricis, loco excretionis ordinariæ, lege artis inſtituta venæſectio, &, ob permanentes plethoræ cauſas, repetita ſeu conſueta, ſi omittatur, ſanguis nimius iterum redditur. Ceſſantibus autem plethoræ cauſis, omiſſa venæſectio talem effectum haud edit.

§. XI.

Circulus ſanguinis enormius in partibus aliis notabilibus impeditus redditus (§. 9.) inprimis in viſceribus maioribus, v. g. hepate, deprehenditur, & ab obſtructione eorum, æquabili inprimis, prouenit, vnde in ſcorbuticis & hypochondriacis aliquando occurrit.

§. XII.

Rarefactio ſanguinis in vaſis renalibus maior (§. 8.) oritur, ſi aut in toto ſanguine talis excitata ſit, ob partes ſalino-ſulphureas volatiles magis vel auctas, vel euolutas; aut in ipſis his vaſis aliqua ſtaſis, leuior tamen, quam quæ inflammationem efficit, ipſi inducatur,

catur,

catur, ſtatim enim inde calor auctus, & rarefactio, ſequitur. In toto enim ſi hæreat ſanguis rarefactus, ad renes idem vt abeat, neceſſe eſt, adeoque horum vaſa, vt totum corpus, magis replet, vbi facile adhuc maiorem rarefactionem ſubire valet, altera accedente cauſa. Staſis talis infertur ab ipſo ſanguine vel abundante, vel rarefacto, acribus biliofis & grumeſcentibus particulis gaudente, & vaſa capillaria aut criſpante, aut ex parte obſtruente.

§. XIII.

Partes tales acres bilioſæ copioſius occurrunt in temperamento bilioſo & atrabilario, ætate vegetiori: augentur per alimenta aromatica, ſpirituoſa, vini abuſum, tum alius, cum abſinthiaci, inprimis magis generoſi; per diuretica ſulphurea calidiora, balſamum ſulphuris terebinthinatum, oleum aniſi, ſuccini, terebinthinæ, inconcinne adſumtum. Euoluuntur eædem ab aere feruidiore, verno, ipſisque laudatis adſumtis calidioribus, quæ & augent, & præſentes euoluunt; a vigiliis nimiis, motu maiore, continuato inprimis, ab ira, excandeſcentia, venere nimia, a febribus ardentibus, malignis, variolis, ab inflammatione hepatis, feruidiore ex eodem redeunte ſanguine ad reliquam maſſam, cum & in his, licet rarius, obſeruatus fuerit mictus cruentus.

§. XIV.

Exitus impeditior ſanguinis per vaſa capillaria renum (§. 8.) coincidit cum ſtaſi (§. 12.), quæ & rarefactionem inuitat, & per ſe quoque vaſa magis repleta efficit, vnde & easdem habet cauſas, quas repetere non opus eſt.

§. XV.

Conſideratis cauſis repletionis maioris, illæ erunt conſiderandæ, quæ ſanguinem tenuiorem efficiunt (§. 7.).

Fit

Fit autem ſanguis tenuior, ſi globuli eiusdem non ſufficientem habeant cohæſionem. Hæc imminuitur, ſi partes eorum gelatinoſæ nimis vel diſſoluantur, vel minuantur. Nimis diſſoluuntur a ſalibus acribus, reſoluentibus, in maſſa ſanguinea accumulatis, & euolutis. Accumulantur hæc in maſſa ſanguinea, ſi vel copioſius in corpus inferantur, vel, in eodem hærentia, non rite ſecernantur & excernantur. In corpus copioſius inferuntur, dum vel per os aſſumuntur nimis copioſe talia, quæ acrimonia eiusmodi gaudent, vt in alimentis nimis ſalita continuata, allium, raphanus ruſticanus, & ſimilia; in medicamentis gummi ammoniacum, medicamenta ſcammoniata, & huius generis alia, nimis frequentata; cantharides pro aphrodiſiaco non rite vſurpatæ, quæ &, externe applicatæ, in quibusdam hunc adfectum produxerunt. Non rite ſecernuntur & excernuntur hæc ſalia viſcerum depurantium culpa, vt in ſcorbuto & alias videtur. Quando enim ſucceſſiua hæc ſecretio & excretio non peragitur, augentur ſalia & retinentur, quæ, ſic collecta, poſtmodum intempeſtiue ſimul atque ſemel, vel copioſius, euoluuntur, & reſolutionem dictam præſtant. Euolutio etiam vitioſa talis in febribus malignis quandoque occurrit, vbi a fermento illo maligno acri reſolutio ſanguinis & fuſio, ſeu attenuatio, contingit, quæ hinc & mictum cruentum aliquando, ſed funeſtum excitat.

§. XVI.

Impulſum maiorem (§. 7.) ſanguis accipit vel per fibrarum motricium cordis & arteriarum contractionem maiorem & velociorem, vel per arteriarum compreſſionem, per interualla factam. Fibræ enim cordis & arteriarum motrices, contractione ſua cauitates, ſanguinem continentes, anguſtiores reddunt, & hoc ipſo,

ſanguinem premendo, propellunt. Si itaque fortius & velocius contrahantur, & abbreuientur, etiam impulſus fiet maior. Arteriæ repletæ ſi ab extra premantur, cauitas eorum anguſtior redditur, cum parietes proximius ad ſe invicem accedant, adeoque ſanguis contentus vna premitur. Preſſus ſanguis per vias ſibi deſtinatas vehementius & velocius ire cogitur, ergo ita quoque impulſum adquirit maiorem. Per interualla autem compreſſio facta id tantum præſtat, cum repletioni arteriæ ſpatium iterum concedi debeat, ſine qua impulſus per preſſionem fieri nequit. Continuata autem ſi eſſet compreſſio, ne admitteret quidem repletionem, adeoque impulſum efficere haud valeret.

§. XVII.

Maior fibrarum contractio fit ab adfluxu ſpirituum maiore, cum hi, vna cum ſanguine, etiam naturalem faciant, ſi proportionatus ſit acceſſus. Hic igitur, maior redditus, maiorem etiam contractionem pariet. Adfluxus ſpirituum maior conſurgit vel ab ipſorum ſpirituum exagitatione & efferatione, vel a fibrarum motricium neruearum irritatione. Spiritus enim exagitati & efferati euolutionem partium ſpirituoſarum, in ſanguine latitantium, efficiunt maiorem, & ipſum quoque ſanguinem vna rarefaciunt, acrioremque reddunt. Ita autem & augentur ſpiritus, & actiuiores euadunt, aucti autem copioſius per neruos adfluunt, & contractionem inferunt. Exagitationem & efferationem talem ſpirituum animi adfectus vehementiores inducunt, ira & excandeſcentia inprimis. Irritatio fibrarum neruearum motricium adfluxum ſpirituum auget, quia per hanc eorundem refluxus impeditus redditur, adfluxu permanente, vnde neceſſario adfluxus in fibras fit maior. Irritationem excitat vel tenſio fibrarum,

quæ

quæ hic ab ipſo fit ſanguine, quantitate & rarefactione nimia peccante, vbi & replet & diſtendit; vel acrimonia ſalina, ſanguini conciliata, ſiue biliosa & rarefactiua ſimul ſit, ſiue alia. Hanc acrimoniam quæ ſanguini concilient, §. 12. & 15. recenſita ſunt.

§. XVIII.

Compreſſionem arteriarum præſtant tam muſculorum plurium motus fortior, & ſæpius repetitus, quam impetus vel in renes a partibus vicinis, vel ab extra in regionem renum, factus. A pluribus muſculis, ſimul agentibus, arteriæ contentæ fortius premuntur, & ſanguinis motus velocior redditur, &, ad renes qui adfertur, ſimili gaudet conditione. Tale quid autem fit in curſu, geſtatione ponderis grauioris, aliisque laboribus vehementioribus; hinc & a clamore, cantu, tuſſi, vomitu, vehementioribus, & repetitis diutius, abdominis cauitas, & in hac contenti renes vna, comprimuntur. Impetum in renes & compreſſionem contenta abdominis, renibus vicina, faciunt in omni motu ſuccuſſorio, vt ſaltu, equitatione, & vectura eiusmodi. In regionem renum talem impetum ab extra inferunt caſus in hanc regionem, percuſſio & ſimilia, ſi non nimio gradu contingant.

§. XIX.

Fibrarum oſculorum debilitas altera cauſa erat, quæ facit vt ſanguinis preſſio maior reſiſtentia oſculorum euadat (§. 7.). Emergit autem hæc debilitas vel a textura harum fibrarum teneriori natiua, vel a tenſione maiore ſæpius repetita, vel a ſpirituum defectu. Textura natiua fibrarum tenerior ſi ſit, facilius ſuperari & vlterius debilitari poſſunt. Crebrior tenſio ab ipſo mictu cruento frequentiori peragitur, vnde & facilius poſtmodum redit, & contumacior euadit. De-

fectus ſpirituum in ſenibus magis occurrit, & illis morbis, qui reſolutionem ſanguini & ſpiritibus inferunt, vt febribus malignis.

§. XX.

Conſideratis cauſis quæ diſtenſionem maiorem fibris oſculorum vaſorum renalium inferunt, eas perſequi debemus, quæ has penitus diuidunt (§. 5.). Diuiſionem ſeu ſolutam vnitatem harum fibrarum efficit vel talis nimius diſtenſionis gradus, vt cohæſio earum ceſſare cogatur; vel vulnus inflictum, vel eroſio. Diſtenſio, maior fibrarum reſiſtentia, ſi continuet, & augeatur, tandem diſcedere particulæ cohærentes coguntur, cum non niſi definitum terminum extenſionis permittant, vltra quem ſi pergat impetus, ruptio ſequitur. Inſtrumentum vulnerans ſi ab extra ad has fibras impetu penetret, non poteſt non diuiſio euenire. Eroſio cum diſcerptionem fibrarum a ſalibus inductam notet, huius etiam ratio diuidendi patet.

§. XXI.

Nimia diſtenſio diuidens & repletionem, & impulſum, ſi tanto gradu eueniant, pro cauſis agnoſcit. Impulſus autem, a violenta compreſſione vaſorum, ab extra facta, dependens, potiſſimum eandem facit, vt caſus & percuſſio in hanc regionem vehementior, vt & geſtatio ponderis nimis grauis. Mitior enim ab his factus impetus diſtenſionem tantum producit (§. 18.) non autem penitus diuidit. Eroſionem ſalia præſtant concentrata magis, in humoribus hic ſubſiſtentibus & ichoreſcentibus emergentia & extrauerſa. Talis ſubſiſtentia & ichoreſcentia inde conſequens in abſcesſibus & vlceribus renum, hinc & ob calculum, in ſubſtantia renum natum, oritur, ſi hæc mala oſculis dictis ſint vicina, & maxime, ſi maſſa ſanguinea copioſioribus

bus & acrioribus ſcateat ſalibus, ex cauſis (§. 15.) recenſitis. Calculum autem ſubſiſtentiæ & ichoreſcentiæ humorum, huc accedentium, cauſam quoque euadere, exinde patet, quod humores huic adhæreſcant, & particulas fluxiles, ſeroſas, diluentes, dimittant, hinc ſalia viſcidis immerſa augentur, emergunt, & tandem, accumulata, liberiora & acriora & roſiua euadunt.

§. XXII.

Perſpectis cauſis apertionem præternaturalem oſculorum vaſorum, ſubſtantiam renum conſtituentium, præſtantibus, eæ adhuc conſiderandæ reſtant, quæ apertionem vitioſam reliquorum vaſorum ſanguiferorum, cauitates vrinarias ſpectantium, efficiunt (§. 5.). Membranæ peluis igitur, vreterum, veſicæ vrinariæ, & vrethræ, vaſa ſanguifera, cauitates vrinarias reſpicientia, aliam aperturam haud ſuſtinent, quam per *διαίρεσιν*. Oſcula enim horum in tantum ampliari hic non poſſunt (§. 5.), & parietes vaſorum, ſine diuiſione facta, ſanguinem transmittere non valent. Ergo eorundem tam oſcula quam parietes, per diæreſin tantum aperiuntur. Diæreſin in omnibus his calculus præſens & tranſiens efficere valet; ſi eminentiis acutis gaudeat, inprimis eiusdem concurrente propulſione, vbi diuiſio & vulneratio facilius peragitur, potisſimum ſi maior ille vna ſit. Poteſt tamen etiam per eroſionem hæc diuiſio fieri, ſi humores in quadam harum membranarum particula ſubſiſtant, acres & roſiui euadant, cuius rei cauſa etiam his in locis euadere poteſt ipſe calculus, alicubi perſiſtens, ſimili modo ac §. præcedente dictum eſt. Non minus humor roſiuus in gonorrhœa virulenta, vrethræ vaſa aliquando ita erodit, vt ſanguinem fundant, qui poſtmodum cum vrina exit.

§. XXIII.

Differentia mictus cruenti a ſubiecto deſumpta §. 3. iam tacta eſt. Illa autem, quæ cauſis debetur, ex §. 5. & ſequentibus patet. Ratione ſanguinis exeuntis eſt vel copioſus vel paucus. Durationis intuitu eſt vel continuus, vel per interualla rediens; hic iterum deprehenditur vel periodicus vel vagus; ille ordinarium tempus obſeruare ſolet, quo redire & ceſſare iterum conſueuit, hic promiſcue, nullo ſeruato ordine, adfligit. Effectus reſpectu eſt vel criticus vel ſymptomaticus.

§. XXIV.

Adeſſe mictum cruentum, cum ſenſibus manifeſtus ſit, nulla difficultate percipitur. Attendere tamen debemus, ne, vrina ſaturate rubra excreta, ſemper pro mictu habeamus cruento. Scorbutica enim vrina aliquando colorem ſanguineum mentitur, cum tamen nihil minus quam ſanguis adſit. Oſtendere autem id poteſt linteum vrinæ intinctum, hoc enim, ſi a ſanguine rubra ſit vrina, colore rubro tingitur, quod a ſcorbutica vrina haud fit. Eſt autem ſanguis exiens vel vrinæ remixtus, ipſique ruborem concilians, vel magis ſincerus, vrinam turbidam & craſſiuſculam reddens, & fundum vaſis petens, ſi illa per tempus quieta permanſerit, vbi ex intenſe rubro nigreſcens euadit.

§. XXV.

Apertionem vaſorum, renum ſubſtantiam conſtituentium, adeſſe deprehenditur, ſi tenſio & grauitas vel dolor in lumbis adſit, quantitas ſanguinis maior exeat, cauſæ manifeſtæ prægreſſæ ſint §. 10. 11. 12. 13. & ſeqq. recenſitæ. In membranis peluis, vel vreterum, vel veſicæ vrinariæ, vel meatus vrinarii, vaſa hærentia apertionem

tionem ſuſcepiſſe, tam ex ſede doloris coniuncti, quam ex calculi præſentia, vt &, ſi vrethra ita laborat, ex gonorrhœa virulenta coniuncta, patebit. Præterea exigua ſanguinis quantitas tunc prodit, quæ quidem etiam parua eſſe poterit, diapedeſi in vaſis renalibus hærente, tunc autem reliquæ circumſtantiæ comparentes ſubiectum determinabunt facile.

§. XXVI.

Quænam cauſa apertionem vaſorum in ægro fecerit, cauſæ manifeſtæ prægreſſæ itidem, hinc & ſymptomata emergentia, monſtrabunt, quæ inquirenda tunc ſunt, & quærendo diſcuntur. Gradus mictus cruenti, & continuus ſit, an periodicus, ſola obſeruatione conſtat. Criticus eſt, ſi raro & cum leuamine fiat, ſine moleſtia notabili, & magis pro cauſa agnoſcat ſanguinis abundantiam, & excretionem alibi impeditam, vel eiusdem deſpumationem ſalutarem. Rarior tamen hic eſt, magis enim ſymptomaticus deprehenditur.

§. XXVII.

Euentus noſtri adfectus ratione vitæ & mortis variat pro diuerſa eius conditione. Criticus ſi ſit, periculoſus non eſt, ſymptomaticus autem ſæpius periculum vitæ minitatur, maxime ſi ſit copioſus, ſæpe rediens, vires abſumat, aliaque ſymptomata grauia inferat. Peior eſt, quem diæreſis facit, mitior qui a diapedeſi vel anaſtomoſi dependet. Periculoſus quoque eſt, qui a fibrarum oſculorum debilitate in renibus prouenit. Senibus maxime funeſtus eſt, qui, ita adfecti, paucos poſt annos moriuntur, niſi & in his criticus ſit. Membranæ peluis, vreterum, veſicæ, vrethræ ab acutiori calculo tranſeunte, ſi, leuius læſæ, hunc adfectum foueant, non adeo graue malum eſt; grauius autem deprehen-

prehenditur, ſi eroſio in veſica, vel pelui renum, eum excitauerit vehementior.

§. XXVIII.

Continuus, vehemens, & grauioribus ſymptomatibus ſtipatus, mictus cruentus diu durare nequit: per interualla autem rediens, mitior exiſtens, a leuiori cauſa ortus, aliquando breuius tempus ſuum abſoluit, nonnunquam diutius protrahitur, cauſa fouente rebelliori praeſente.

§. XXIX.

Ad ſalutem ſi abeat, id fit tam ſanguinis, quam viarum, correctione, vel ſpontanea, vel arte obtenta. Ad mortem tendit vel depauperatione & reſolutione ſanguinis nimia, vel in alios graues adfectus mutatione. Maxime autem hoc tum alias, tum ab imprudente & ſiniſtra eiusdem ſuppreſſione, euenire ſolet, vnde dolor capitis, oculorum obfuſcatio, vertigo, apoplexia, epilepſia, licet rarius, hydrops, paralyſis, exulceratio renum, & alia, oriuntur. Longe durantem mictum cruentum itidem hydrops, atrophia, maraſmus, excipere ſolent.

§. XXX.

Recte curare mictum cruentum qui cupit, apertionem vaſorum praeternaturalem corrigere ita debet, vt ad ſtatum naturalem reducatur, cum haec immediata eiusdem ſit cauſa (§. 4.). Quoniam apertio praeternaturalis oſculorum in vaſis ſanguiferis, ſubſtantiam renum conſtituentibus, fit a fibrarum, oſcula conſtituentium, vel nimia diſtenſione, vel diuiſione (§. 5.), illius correctio obtinebitur vel diſtenſionem hanc remouendo, vel diuiſas fibras vniendo. Diſtenſio vt remoueatur, neceſſe eſt, vt preſſio ſanguinis nimia, quae eam efficit (§. 7.) minuatur. Preſſio ſanguinis nimia minui-

minuitur, ſi & vis eiusdem premens maior ad naturalem reuocetur, & fibris oſculorum debilitatis robur, ſeu vis reſiſtens conueniens, reſtituatur, ab his enim dependet preſſio illa maior. (§. 7.) Vis ſanguinis premens maior ad naturalem reuocatur, ſi & repletionem vaſorum maiorem, ab eo factam, & ſanguinis tenuitatem nimiam, & eiusdem impulſum maiorem, emendemus. Nam hæc efficiunt dictam preſſionem. (§. 7.)

§. XXXI.

Repletio vaſorum renalium maior, cum a ſanguinis & quantitate maiore, & rarefactione nimia, & exitu ex vaſis impeditiori reddito, oriatur (§. 8.) emendabitur, hæc ſanguinis vitia corrigendo. Quantitas ſanguinis maior, ad vaſa renalia accedens, corrigitur, ſi in toto abundet, eum minuendo, ſin a circulo eiusdem, alibi enormius impedito, dependeat, obſtructionem æqualem, in parte alia notabili factam, expediendo. Ab his enim fit illa maior acceſſio. (§. 9. 11.) Minuitur ſanguis tam euacuando, quam copioſiorem eiusdem generationem moderando, & ordinariam excretionem eius impeditam reſtituendo. (§. 10.) Euacuatio prompte obtinetur per venæſectionem, quæ in brachio inſtitui poteſt commode. Copioſiorem eiusdem generationem moderatur inprimis victus, parcior paulo & tenuior, & reliqua obſeruando, quæ plethoræ ſunt contraria, & hic conuenientia. Ordinaria excretio impedita reſtituitur, hoc in caſu, blandis & temperatis aperientibus, decenti ratione adhibitis, vt in menſium, & hæmorrhoidum, ſuppreſſione, & aliis, docetur. Obſtructio æqualis, in parte alia notabili facta, expeditur per eadem aperientia, modo dicta, cauendo calidiora & rarefactionem ſimul inferentia.

§. XXXII.

Rarefactio ſanguinis nimia in vaſis renalibus, a toto ſanguine, ita ſe habente, proueniens (§. 12.) correctionem ſuſcipit per ea, quæ partes ſalino ſulphureas volatiles ſanguinis alterant, & minuunt, earumque maiorem euolutionem impediunt. Alterant has partes *abſorbentia:* lapides cancrorum, mater perlar. conch. præp. corall. &c. *ſulphurea fixa:* cinnabaris natiua, antimonii, & alia; *nitroſa:* inprimis nitrum depuratum, dictis additum; *diluentia*, vt emulſiones ex ſem. 4. frig. mai. potiones &c. *externe* vnguentum comitiſſæ, ol. hyoſcyami, myrtillorum cum minori quantitate ol. terebinth. petræ albi, ſuccini, & aliis, regioni renum applicatum. Minuunt easdem euacuantia, quo nomine ipſa etiam venæſectio prodeſt, maxime, ſi ſanguis vna abundet, reliquaque conſentiant. Febrili ſtatu ſimul præſente, etiam diaphoretica blanda, minus exagitantia, ſed vna temperantia, ſunt vtilia, quibus & nitroſa recte adiiciuntur, vel interponuntur. Minuunt etiam, aluo obſtructa præſente, clyſteres & lenientia talia, quæ vna illis temperandis apta nata ſunt, vt ſerum tamarindinatum, ſal Sedlizenſe, & ſimilia. Minuit etiam omiſſio eorum, quæ augmentum præbere ſolent. Vitari itaque debet vinum, inprimis generoſum, alimenta aromatica & ſpirituoſa, diuretica calidiora. (§. 13.) Euolutio partium ſalino ſulphurearum volatilium impeditur, ſi & vitentur cauſæ non naturales §. 13. recenſitæ, & febribus, atque inflammationi hepatis &c. per apta remedia contraeatur.

§. XXXIII.

Eadem rarefactio in vaſis renalibus, ſi a ſtaſi aliqua leuiori ortum trahat, hanc expediendo corrigitur. Expediunt ſtaſin hanc eadem, quæ & quantitatem ſanguinis

nis abundantem minuunt (§. 31.) & rarefactionem compeſcunt, acres bilioſas & grumeſcentes eiusdem particulas corrigunt & minuunt. (§. 32.) Exitus ſanguinis ex vaſis impeditior, repletionem inducens, quia cum ſtaſi coincidit, eodem emendatur modo.

§. XXXIV.

Vis premens ſanguinis maior ab huius tenuitate nimia ſi proueniat (§. 30.) hæc erit emendanda. Emendant tenuitatem hanc, quæ partium gelatinoſarum globulorum ſanguinis diſſolutionem nimiam impediunt, earumque defectum reſtituunt. Ab his enim dependet nimia tenuitas. (§. 15.)

§. XXXV.

Diſſolutio hæc cum a ſalibus acribus reſoluentibus accumulatis & euolutis fiat, hæc ſalia præſentia corrigi & minui, eorumque accumulatio & euolutio nimia impediri, debent, tunc enim diſſolutio nimia ceſſabit.

§. XXXVI.

Corrigunt ſalia acria reſoluentia, quæ eadem vel obtundunt & inuoluunt, vel abſorbent. Obtundunt & inuoluunt *ſulphureo-aquea*, vt lac ouillum, lac caprinum vel per ſe, vel cum aliis ſcopo aptis, vt lap. hæmat., terra ſigillata, bolo armena &c. vt & in decoctis; emulſiones ex ſem. 4. frig. mai. cum aqua v. g. agrim. millefol. plantag. centinodii; mucilaginoſa: rad. alth. ſymphyt. ſem. plantag. cydonior. in decoctis; *dulcia pulpoſa & alia temperata:* caricæ pingues, iuiubæ, paſſulæ maiores, glycyrrhiza; *ſulphurea balſamica blanda:* terebinthina cum vitello oui ſoluta, &, aqua quadam deſtillata, v. g. fragorum, agrimon. plantagin. millefol. &c. addita, in mixturam lacteam redacta; ſuccinum, tro-

chiſci de carabe, hypericum; *ſulphurea anodyna:* eſſ. anodyna, extractum anodynum, ſem. hyoſcyami albi, trochiſci de carabe cum opio, trochiſc. alkek. cum opio.

§. XXXVII.

Abſorbent hæc ſalia, & gelatinoſas partes ad diſſolutionem inhabiliores reddunt, *terrea, traumatica, adſtringentia: rad.* ſymphyt. plantag. torment. chinæ, *herb.* polygon. virg. aur. millefol. bellid. min. agrimon. alchimill. heder. terreſtr. piloſell. plantag. veronic. portulac. burſæ paſtor. *flor.* hyperic. roſar. rubr. balauſt. millefol. bell. rubr. pap. rh. bolus Armena, terra ſigillata, terra Iaponica, lap. hæm. corall. rubr. alb. vnicorn. foſſil. ſangu. draconis, pulu. ſtypt. Gutmann. Heurn. Wedel. extr. agrimon. torment. tinctura mart. adſtr. ſulph. vitrioli, antiphthiſica, terræ Iapon. eſſ. traum. Wed. potio Sylvii ad hæmorrhagias. In adſtringentium autem vſu cauendum, ne grumeſcat ſanguis nimis, & alia mala inferat, vnde adiicienda ſunt blanda reſoluentia, & vim adſtringentem temperantia, hinc pulueribus adduntur lap. cancror. mumia &c. ſic lap. hæm. bolus Armenacum lacte ouillo, vel caprino, exhiberi ſolet, ſic decocta cum lacte quoque fieri ſolent, vel talia ex dictis ſeligi, quibus partes eiusmodi reſoluentes blandiores iamdum inſunt.

§. XXXVIII.

Minuunt hæc ſalia partim laudata iam corrigentia, ſi enim vis eorundem imminuta & correcta ſit, efficaciam noxiam amiſere, & ſponte per organa excretoria excernuntur; partim autem per purgantia minui poſſunt, maxime ſero copioſiore vna præſente, & intermedio tempore, quando abeſt hic fluxus. Laudantur hoc nomine caſſia rec. extracta, pulpa tamarindorum,

myro-

myrobolanæ, & inprimis rhabarbarum, quod vel cum ſucco plantaginis, vel cum terebinthina in pilulas redactum adhibetur, & ita, vt ob vim roborantem & lenientem tam corrigat, quam ſucceſſiue atque blandiſſime educat, quod & durante mictu cruento contumaciori ſic locum habet. Fortiora autem caute vitanda ſunt. Hinc potius id agendum, vt accumulatio & euolutio horum ſalium recte impediatur, cum & ſic imminutio eorundem fiat.

§. XXXIX.

Accumulatio recte impeditur, ſi primo §. 15. recenſita haud adſumantur; & cantharides externe applicatæ ſtatim remoueantur; deinde ordinaria eorundem ſecretio & excretio procuretur, viſcera temperatis aperientibus, &, ſcorbuto ſimul præſente, antiſcorbuticis ſimilibus, reſerando & roborando. Hoc ipſo autem euolutio ſimultanea & intempeſtiua ſalium dictorum præcauetur, ab hac cauſa proueniens. Quodſi autem a fermento maligno acri id in febribus eueniat, diaphoretica & bezoardica fixa & roborantia, iunctis nitroſis, vtilia ſunt.

§. XL.

Defectus partium gelatinoſarum globulorum ſanguinis (§. 34.) reſtituitur tam ſponte, ſi diſſolutio ceſſet, quam per alimenta, partes tales blandas continentia, & bene nutrientia, decenter adſumta.

§. XLI.

Impulſus ſanguinis maior, preſſionem maiorem efficiens cum emendari etiam debeat (§. 30.) id obtinebitur 1) velociorem & maiorem cordis contractionem ad naturalem reducendo, 2) arteriarum compreſſio-

preſſionem, per interualla factam, remouendo, cum ab his contingat. (§. 16. 17.) Contractio maior & velocior reduci in ordinem poteſt, ſpirituum adfluxum maiorem temperando, & quidem ſi & vitentur animi adfectus vehementiores, & fibrarum motricium neruearum irritatio tollatur. Irritationem hanc ſi ſanguis vel abundans, vel rarefactus, faciat, ille vt §. 31. docetur, hic autem per ea, quæ §. 32. & 33. propoſita ſunt, corrigendus erit. Sin autem irritatio ab acrimonia ſalina dependeat, & quidem rarefactiua ſimul, ſeu bilioſa, per eadem tollitur, §. 32. & 33. recenſita; ab acrimonia alia autem ſi foueatur, eadem vtilia erunt, quæ §. 36. 37. 38. 39. enarrauimus. Arteriarum compreſſio remouetur cauſas eiusdem §. 18. enumeratas, remouendo & præcauendo.

§. XLII.

Perſpectis iis, quæ vim ſanguinis prementem maiorem ad naturalem reuocant, ea iam delibanda ſunt, quæ fibris oſculorum debilitatis robur, ſeu vim reſiſtentem conuenientem, reſtituunt. (§. 30.) Tenerior fibrarum textura natiua ſi adſit, vel earum debilitas a crebriori mictus cruenti acceſſione conſurgat (§. 19.) proſunt roborantia, abſorbentia, traumatica, & adſtringentia, quæ & ſalia acria & reſoluentia corrigunt, & fibris robur conciliant. Hæc §. 37. iam recenſita ſunt, & ſcopo huic ſimul ſatisfaciunt. Hinc matura & decens mictus cruenti curatio fibrarum robur vna reſtituit & conſeruat, vt neglecta maiorem earum debilitatem promouet. Defectus ſpirituum in ſenibus ſi debilitatem hanc inferat, reſtauratio eorum per alimenta temperata vtilis eſt. A reſolutione ſanguinis autem maligna dependens, non niſi aptis bezoardi-

cis,

cis, illam præcauentibus, mature adhibitis, ſuperari poteſt.

§. XLIII.

Ante laudatis itaque fibrarum oſculorum diſtenſio nimia corrigitur. Sequitur harum fibrarum oſculorum diuiſio, altera apertionis præternaturalis cauſa, quæ poſtulat, vt fibræ diuiſæ vniantur. (§. 30.) Si itaque vnitas ſoluta a diſtenſionis gradu nimio facta ſit §. 20. & 21., & diſtenſionis cauſa adhuc duret, hæc erit remouenda, vt ſuperius oſtenſum eſt. Ceſſante autem hac cauſa, traumatica, adſtringentia §. 37. adducta, hinc & ſulphurea balſamica blanda, §. 36. commemorata, proſunt, vt ichoreſcentia prohibeatur, & conſolidatio promoueatur.

§. XLIV.

Vulnus his partibus ab extra illatum ſi ſit, ex ſuis loculis tractari debet, vt decet. Eroſio diuiſionis cauſa ſi ſit, & ab abſceſſu vel vlcere, ibidem hærente, dependeat, renum vlcus, quo de ſeorſim agitur, ſanandum eſt. Ichoreſcentiam humorum roſiuam, a calculo in ſubſtantia renum nato ortam, haud aliter corrigere valemus, quam ipſa horum vlcera. Nam calculi huius eductio fieri nequit, niſi arenoſus tantum ſit, & permittat, vt reſolui eousque queat, vt arenulæ disiunctæ in peluim ferantur & excernantur. Vnde traumaticis, & balſamicis blandis, mitiora reſoluentia eo magis interponi & iungi debent.

§. XLV.

Atque ita apertio vaſorum, renum ſubſtantiam conſtituentium, præternaturalis curatur. Membranæ

næ autem peluis, vreterum, veſicæ vrinariæ, & vrethræ, vaſa, cum per diæreſin tantum aperta præternaturam reddantur (§. 22.) vnionem requirunt. A calculo itaque, eminentiis acutis gaudente, ſi illa fiat, traumatica & blande reſoluentia itidem opem ferunt. Eroſio autem ſi illam induxerit, itidem ea tantum, quæ vlceribus renum & veſicæ proſunt, hic conueniunt. Speciatim autem, veſica ita adfecta, etiam iniectiones ex terebinthina cum vitello oui ſoluta aliisque concinnata, vt in veſicæ vlceribus docetur, locum habent. In gonorrhœa virulenta vaſa vrethræ eroſa, per eadem, quæ ipſi gonorrhœæ debentur, ſanari ſolent. Diæta, hic vtilis, partim recenſita iam paſſim eſt, partim ex cauſis manifeſtis, reliquisque circumſtantiis, determinari poteſt facile.

S. D. G.